ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարսկաստանի համար տարեկան 5 ֆր. և կամ 2 րբլ. ոս. թղթդրմ.

Ուրիշ ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգիլուած չէ, տարեկան բաժնորդագինն է 20 ֆր., վեցամսեայն 10 ֆրանգ և եռամսեայն 5 ֆրանգ։

Բաժնեգիները կանխիկ կը վճարուին և Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու փոստի ծախքը։

Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետևեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Ձ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1

1890 ՕԳՈՍՏՈՍ 20

ՕԳՈՍՏՈՍ 8 (Հ. Տ.)

ՁՈՐՆԳՐՉԱԹՓ

ԿԸՀրատարակուի Դշ. և Երթ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կըհրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւններն։

Պարտաւոր չէ վերադարձնելհրատարակուած ձեռագիրներն։

Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։

Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

==

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

(Շարունակ. կանոնագրին)

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» նպատակն է աշխատիլ վարչական բարենորոգումներ մտցունելու Թիւրքահայաստանի մէջ, Հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ։ Հայ ժողովրդի յանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւնները որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին։

«Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ կաշխատի ներքին այժ գոյացունել Աղգին մէջ իւր ազատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, դիմումներ կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաշխատին հայրենիքի ազատութեան գործին։

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եղող լրագիր որ, բացի զանազան լուրեր տալէ իրրեւ լրագիր, կը հսկայ դէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուղէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարբեր Հայերի դրութեան վրայ և կը ծառայէ հայրենասիրական հոսանքը արծարծելու Հայերին մէջ։*

Տանօր. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուզողներն պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէին.

M. Portoukalian
(FRANCE) Marseille

* Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը կը նպատակ Արմենիա լրագրի հրատարակման։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Արմէնիայի Զ տարեշրջանին առթով.—Ձգնաժամ.—Նամակ Թիւրքիայէն (Կ. Պոլիս).—Նամակ Թիւրքիայէն (Կ. Պոլիս).—Տ. Խորէն Պատրիարքի հրաժագիրը.—Հայ փաշաների եւ էֆենտիների ժողովը Կ. Պոլսի մէջ.—Մանապարտութեան վճիռ. Գումգափուի դէպքին համար.—Ներքինի Մանուկ աղբարի լիշատակին.—Հոգեճանգիստ էրզրումի եւ Գումգափուի նահատակներին համար.—Ղաղուածներ Հավասի ճեռագիրներէն հայկական գործերին եկատմամբ.—Անգլիական խորհրդարանը.—Միւռոնի օրհնութեան հանդիսը.—Ցուցում կրետէի մէջ.—Ասորիների եւ քիւրդ զօրքերի կռիւ.—Կ. Պոլսի ռուսական դեսպանը.—Դիւանագիտական վէհաժողով.—Գր. Ճէմըս Մալթոյի դատը.—Ծանուցումներ։

«ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի Զ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ ԱՌԹՈՎ

Մեր չնորհակալութիւնները հրապարակով կուգանք յայտնել Արմենիայի բազմաթիւ բարեկամներին որոնք իրենց համակրալիր դրութիւններով չընահատուրեցին Արմենիայի Զ տարեշրջանին մուտքը։ Անհնարին լինելով մեզ իւրաքանչիւրին առանձին առանձին նամակ գրել փոխադարձապէս, կաղաչենք որ այս տողերը իբրեւ պատասխան ընդունին։ Արմենիան կը խոստովանի թէ 3 տարու մէջ իր ունեցած անյուսալի յառաջդիմութիւնն որ ներքին թշնամիներուն նախանձն և արտաքին թշնամիներուն կատաղութիւնն վերվրած է իր դէմ, կը պարտի իր հաւատարիմ գաղափարակիցներուն անկեղծ աջակցութեանն։ Ուստի կերեւակայէս կը յայտնէ իր շնորհակալութիւնները առ անոնց որոնք Արմենիայի գաղափարներն ժողովրդին մէջ տարածելու աշխատած են և կաշխատին։

Ինչպէս արդէն գրած էինք, Պարսկաստանի համար Արմենիայի տարեկան բաժնորդագրութեան գինն 5 ֆրանգի իջուցած լինելով, անոնց որոնք 10 ֆրանգ ղրկած են արդէն, 2 օրինակ Արմենիա պիտի ղրկենք մինչեւ որ մեզ իմացունեն թէ իրենց 2 օրինակներէն մէկը ուրիշ մի հասցէի ղրկենք որ իրենք պէտք է նշանակեն։

Եթէ մեր բաժնորդներէ ոմանց չէ ղրկուած Արմենիան այս տարեշրջանի սկիզբէն սկսեալ մեր, կը խնդրենք որ փոխան իմացունել. իսկ անոնցմէ ալ որոնց թերթը պէտք էր դադրեցունել և սխալմամբ է ղրկուած, կը խնդրենք որ անմիջապէս մեզ վերադարձունեն վոստի միջոցով refusé գրել տալով վրան և կամ եթէ արդէն առած և պատռած են դօսին, մի նոր դօսիի տակ դնելով և վրան իրենց անուն նշանակելով։ Ի հարկէ մինչեւ Յրդ թիւ կը փոխեան այդ գործողութիւն կատարել, իրենց մերժում և մեր սխալ յայտնելու համար։

ՁԳՆԱԺԱՄ

Հայ ժողովուրդը սոսկալի ճգնաժամի մէջ կը գտնուի այժմ։ Լինել կամ չլինել. ահա այս պիտի լինի ներկայ կացութեան հետեւանքը։

Հայ ժողովրդի համբերութեան բաժակը լցուած, ալ չէ կարող տանել, սկսած է դուրս թափիլ. թիւրք կառավարութեան հարստահարութիւնները և անամօթ ճնշումները չափ և սահման չեն ճանչեր այլ եւս, այնպէս որ կեանքն բոլորովին ալ անտանելի դարձած, յօժարակամ կը դիմեն Հայերը թիւրք ղօրքերի սուինին և հրացաններուն առջեւ մեռնելու համար։ Մարդիկ սրտնք մեռնելէ չեն վախնար և բանտերէ չեն սարսափիր, մի տրհամարհելի այժ չեն երբէք և այդպիսի մարդերը ծնող ժողովուրդը վերջ ի վերջոյ կը հասնի իւր նպատակի, երբ անվհատ քալէ ուղիղ ճանապարհով։

Էրզրումի յունիս 8/20ի դէպքը ցոյց տուաւ արդէն որ Հայ ժողովուրդը թէեւ երկար դարերէ ի վեր հարբուատահարուած, բայց մարդկային զգացումը բոլորովին չէ մեռած իր մէջ. նա ընդունակ է նաեւ զայրանալու և գիտէ մեռնիլ ու մեռցունել, պաշտպանելու համար իր պատիւ և իրաւունք։

Էրզրումի այդ սոսկալի կռիւը արդար զայրոյթի արձագանք գտաւ ամեն Հայ սիրտերի մէջ և ինչպէս որ Արմենիայի 96րդ թիւին մէջ Կ. Պոլսէն մեր թղթակից Աճի գրած նամակը և ուրիշ թղթակցութիւններ գուշակել կուտային, Հայ ժողովրդի յուզումը պայթեցաւ Աշըգեան Պատրիարքի գլխին և յուլիս 13/27ի կիրակի օր արիւնահեղ մի կռիւ ծագեցաւ Կ. Պոլսի մէջ, նոյն իսկ Սուլթանի մայրաքաղաքին մէջ և ամեն ազգին առջեւ։ Այդ մասին ֆրանսական լրագիրները Ներքին հասած հեռագրալուրը հրատարակուած է արդէն Արմենիայի երկրորդ թիւին մէջ. իսկ Յրդ թիւով ալ՝ որ նոյնպէս այսօր կը հրատարակուի, այդ կռիւն նկատմամբ եւրոպական մի քանի լրագիրներուն ստացած թղթակցութիւնները մանրամասնութիւններն հրատարակած ենք։

Այժմ Հայ ժողովուրդը չարժման մէջ է։ Քեղափոխական գաղափարները ընդունած տարի առաջ ծիծաղելի և անիրագործելի կը թուէին, այսօր մարմին առած կը ներկայանան, իրողութիւն դարձած են։ Այժմ ժողովուրդն է որ սկսած է գործել և ոչ թէ մի քանի անհատներ. անհատները կը մեռնին, բայց ժողովուրդը կը ծնայ։ Երբ գաղափարը արմատ բռնած է ժողովրդի սրտին մէջ, նա ժողովրդին հետ կենդանի կը ծնայ, կաճի և կը զօրանայ։

Սակայն արչափ որ ուրախալի է այս չարժման սկզբնաւորութիւնը, նոյնչափ ալ երկիւղալի է, սովորականէն աւելի դգուշութեան կարօտ է։ Մի փոքրիկ երեխայի ծնունդն անդամ դգուշութիւնների կը կարօտի, ո՛ւր կը ծնայ մի ազգի վերածնութիւնը. դգուշութիւններ որոնք սովորական կացութեան մէջ ստիպողական չեին լիներ, բայց ծննդական երկունքի մէջ, մահի և կեանքի ճգնաժամին մէջ անհրաժեշտ կը դառնան։ Պէտք է դգուշութիւններ ձեռք առնել որ մի՛ դուցէ հայ ժողովրդի թափած արիւնը այս կամ այն եւրոպական տէրութեան չոր պատառը կակղացունելու և դիւրաւ մարսել տալու միայն ծառայէ։ Ներկայ ժամանակամիջոցը մի ճգնաժամ է հայ ազգութեան համար. ծնելու կամ մեռնելու ճգնաժամն է. իր յուսահատական ուժասպառ չարժումներով յաղողութեամբ ոտքի վրայ կանգնելու կամ մօտակայ մի աւելի խոր վհի մէջ դըլորելու դիրքին մէջ կը գտնուի։ Մի սխալ քայլ կրնայ զմեզ գլորել այդ վհի մէջ։ Ամենամեծ զգուշութիւն է հարկաւոր այս ճգնաժամի միջոցին։ Զարժերը որ հայ ժողովուրդը արիւն թափած լինի, մի միայն անոր համար որ իւր երկաթէ ժանգոտած չղթաները փոխանակութեան ուրիշներէ ընծայուած ոսկեզօծ փայլուն չղթաներով։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Ք. Գյումրի, 19/24 հուլիս 1890

Նիկոլայ Իոան Իոան Իոան Ցեցց Իոան Իոան Իոան Ցեցց Իոան Իոան Իոան Ցեցց

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅԱՂ

Ամերիկյան Radical Ipmapիզ մեջ կը կարդանք հետևյալ հետաքրքրական տողերը :

Ամերիկահայ գաղութի մեջ ամենէն ժողովրդական մարդը, որ ամենէն շատ սիրուած է, անշուշտ Յանձնաժողովի համար Հայկական Մասնաճյուղի Գործադիր Կոմիտէի անդամ Տ. Վահան Տէր Մինասեանն է։ Ան ամենէն ազնիւ, ամենէն ազատ, ամենէն անկեղծ մարդն է, որ կարելի է գտնել։ Ան ամենէն ազատ է, որովհետև ամենէն ազնիւն է։ Ան ամենէն ազնիւն է, որովհետև ամենէն ազատն է։ Ան ամենէն ազատն

գերին և կը դրգռեն զանոնք Հայերին դէմ, Էրզրումի վալի Սամիհ փաշան, ութսունամեայ և անբարոյական մէկը որ մի նախկին էնիչէրի է, Էրզինկեանէն 8 գունդ զօրք բերել տուած է որոնք իրենց բարբարոսական գործերով սարսափ կը տարածեն երկրին մէջ։ Բ. Դուռը հրամայած լինելով որ Էրզրումի մէջ բոլոր կասկածելի անձերն ձերբակալեն, Թիւրքերն օգուտ կը քաղեն այդ հրամանէ և կը փութան ազատուիլ պիրենք ձանձրացուցնող անձերի ձեռքէն, ինչպէս են խստապահանջ պարտատէրներն, իրենց հետ դատ ունեցողներն, իրենց մրցակիցներն կամ նախանձորդներն ևայլն։ Եթէ մեծ պետութիւնները չուտով չմիջամտեն, կը վախցուի որ նորանոր խռովութիւններ ծագին։ Երկու կողմէն ալ ծայրայեղ կերպով գրգռուած են իրար դէմ։ Վանէն, Մուշէն, Տիարպէքիրէն և Պաշգալէէն սատցուած լուրերն կիմացուենն որ այդ տեղեր արիւնահեղ կռիւներ եղած են Հայերին և մահմետականներուն մէջ։ Երկու կողմէ ալ բազմաթիւ վիրաւորուածներ և մեռածներ կան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիական Խորհրդարանի Համբարին ժողովի օգոստ. 2ի նստին մէջ, արտաքին գործերի նախարարութեան Խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ։ Ինք սուէ տեղեկութիւն չէ սատցած այն միջադէպի մասին որ կը կարծուի թէ պատահած է Հայաստանի Մուշ գաւառին մէջ, Փափաքելի եղածին չափ ապահովութիւն չկայ Ալաշկերտ գաւառին մէջ որի հիւսիսակողմը սահմանակից է Ռուսաստանին։ Քիւրդեր չարունակաբար կերթեւեկեն այդ սահմանագլխէ։ Բ. Դուռը գիտէ որ մենք Հայերին հետ հաշուեյարդար վարուելու քաղաքականութեան կատակից ենք։ բայց ինք (Ֆէրկիւսըն) չէ կարող ասել թէ Ներկայ տրխմը յարմար և նպաստաւոր է այդ տեսակէտով պնդելու համար Բ. Դրան վրայ. կառավարութիւնը իր ազդարարութիւններ կանէ Դրան երբ նկատէ թէ օգտակար արդիւնք կըրնան ունենալ։

Պր. Կլատսթօն կը փափաքի գիտնալ թէ կառավարութիւնը կը յիշէ արդեօք որ երբէ Բ. Դուռը մտիկ չտէ՝ Անգլիոյ դիտողութիւններին, Անգլիան իր ձեռք ունի դանէ մի ժամանակ դեղ այդ բանի դէմ. այն է Բ. Դրան յիշեցնել Արմէնիոյ վերաբերեալ դաշնագրին մէջ գրուած պայմաններն որով Անգլիան պարտաւորութիւն ստանձնած կը լինի արդիլել մի դէշ վարչութեան չարունակութիւնը։

Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն կընդունի թէ նչանակուած դէպքերն պէտք է որ անշուշտ մի լուրջ քննութեան ենթարկուին. բայց այդ մասին մի կանխահաս պատասխան տալը ի հարկէ անպատեհ կը լինի այժմ։

Խորհրդարանը իր նիստեր վերջացուց օգոստ. 18ին. Նոր տարեշրջանի բացումը կը լինի Նոյեմբերին։

ՄԱՌՈՆԻ օրհնութեան հանդէսը

Ինչպէս վաղուց արդէն հրատարակած ենք Ս. Պարսպ պաշտօնական ամսաթերթէն առնելով, Ս. Էջմիածնի մէջ Մխիթարեան օրհնութեան հանդէսը պիտի կատարուի այս տարի սեպտ. 30/12 Հոկտեմբերին, Վարագայ Խաչի կիրակի օրը։ Հանդիսին ներկայ գրանուելու համար զանազան տեղերէ ուխտաւորներ սկսած են ճամբայ ելլել, այնպէս որ աշխարհի ամեն կողմերէն Հայեր հաւաքուած պիտի գրանուին այդ օր Ս. Էջմիածնի մէջ։

ՅՈՒՆՈՒՄ ԿԼԻՏԷի ՄԷՋ

Քանեաէն կը հեռագրեն օգոստ. 13ին թէ Սէրաքիոի ամբողջ նահանգը յուզման մէջ է, Թիւրք պինուրներն 3 քրիստոնեայ գիւղացի սպաննած լինելնուն համար, քրիստոնեաները երբ պատահին զօրքերի առանձին խումբերի, կը պայարեն զանոնք և կը չարգելն։ Ձէվատ փաշան իր մօտ պատրաստ դանուած զօրքերն ուղարկեց Սէրաքիոի վրայ։

Ասորիներէ եւ Թիւրք զօրքերէ կռիւը

Պարսկաստանի Ուրմիա քաղաքէն յուլիս 14/26 ամսագրով հաղորդած են մեզ հետեւեալը.

«Ասորոց Մար-Շիմոնի բնակավայրէն Ամերիկացի տեղւոյս Միսիոնարներուն յատուկ սուրհանդակ է եկել։ Դոքա պատմեմ են թէ օսմանեան մի քանի վաշտ զօրքեր պաշարել են Մար-Շիմոնէ բնակավայրը, այսպիսի մտօք՝ կամ բնակիչք ստիպել այդ լեռնական քաջ ժողովուրդը կամ Օսմանեան ամենաբռնատիրական հպատակներէ օրուանէ ձգել։ Ասորոց կաթողիկոսի քաջ մարտիկներէ և Սուլթանի զօրքերուն մէջ մի բնդհարում եղել է. օսմանեան զօրքերէից 250 հոգի կոտորել են. իսկ իրենց կորուստը աննշան է։

«Թող մեր հոգեւորականները, գէթ օրինակ վերցնեն իրենց ժամանակակից Ասորոց կաթողիկոսից։»

Կ. Պոլսի ռուսական դեսպանը

Օտէսացն օգոստ. 6ին տուած մի հեռագրի նայելով, Կ. Պոլսի ռուսական դեսպան Պր. Նէլիտօֆ որ մեկնած է Կ. Պոլսէն, չպիտի վերադառնայ։ Իր յաջորդը արտաքոյ իշխանութեամբ պիտի դայ և ռազմական ու պատերազմական գրութիւններ պիտի բերէ Պր. Կիրսէն։

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎՆՏԱՀՈՂՈՎ

Լոնտոնէն օգոստ. 17ին կըհեռագրեն թէ Գէրլինի դաշնագիրն ստորագրող մեծ պետութիւններէ դեսպանները սեպտեմբերի վերջերը պիտի հաւաքուին Համբուրկ (Անգլիա) ուր պիտի ընդունի լորտ Սալիսպըրին։ Ոչ միայն զօրավար Քարբիվի պիտի դայ այնտեղ Արմանիոյ կողմէն, այլ և հաւանական է որ Աւստրիոյ կողմէն ալ Քալնոքի կոմսը, եթէ իր առողջութիւն ներէ, երթայ Անգլիա հիւր լինել անգլիական նախարարապետին, Հէրթֆօրտշայրի չքեղ ամառանոցին մէջ։

ՊՐ. ՃԷՅՄԸՍ ՄԱԼԻՈՒՄԻ ԴԱՏԸ

Մեր ընթերցողներին յայտնի է որ Հայաստան լրագրի քարտուղար Պր. Ճէյմս Մալըոլմ մեզ դէմ դատ բացած էր որովհետեւ «Օբսֆօրտ Թայմըզ» լրագրին մէջ կարդալով թէ Պր. Մալըոլմի պարտատէրներէ մին դատարանին մէջ յայտարարած է թէ նա իբրեւ հայ իշխան ներկայացած է իրմէն փոխառութիւն անելու համար, դրած էինք Ապրիլեան 1889 դեկտ. 25ի թիւին մէջ որ, եթէ իրաւ է, ցաւալի է որ Պր. Մալըոլմ իր անձնական հաշիւներուն մէջ կը խառնէ այդպէս հայ ազգի անունը։ Եւ որպէս զի ընթերցողներն կարենան ինքնին դատել գործը, «Օբսֆօրտ Թայմըզ» լրագրէն արտատպած էինք այդ դատի նկատմամբ հրատարակուածը։ Եթէ Պր. Մալըոլմ իրրեւ հայ իշխան ներկայացած չէր իր պարտատէրէն փոխառութիւն յաջողցնելու համար, ի՞նչ պէտք էր անել. պարզ է որ պէտք է դատ բանար այն Անգլիացիի դէմ և դատարանին առջև ետ առնել տար անոր այդ ասած խօսք։ Բայց Պր. Մալըոլմ որ իր պատուի նախանձախնդիր կը ներկայանայ, դատ չբացաւ անոր դէմ, այլ եկաւ Մարսէյլի Ապրմենիահն դէմ դատ բացաւ. որովհետեւ Ֆրանսական լրագրական օրէնքը ինչ ինչ սեղմումներ դրած է, անուանարկ դատերի հրատարակութեանը մասին. սեղմումներ որոցմէ ազատ են ուրիշ մի քանի երկիրներու լրագիրները, ինչպէս և անգլիական մամուլը։ Ուստի Պ. Մալըոլմ պատուի դատ բանալով Ապրմենիահ դէմ Մարսէյլի Պատժական դատարանի 3րդ սենեկին առջեւ, 20,000 Ֆրանգ տուգանք պահանջեց Ապրմենիահ տրատօնատէր Պ. Ճէյմս Անֆանթէնէն և Մ. Փորթուգալեանէն։ Դատարանը այս տարի յունիս 21ին մի վճիռ տուաւ որով կը պարտաւորէր Պր. Ճէյմս Մալըոլմը նախապէս երաշխաւորել դատաստանական ծախքերն եթէ կուզէ իր դատ վարել, Հաշուեցին թէ 150 Ֆրանգէն աւելի ծախք չերթար այս դատի համար, Պր. Մալըոմ այդ դումար յանձնելով, դարձեալ դատ բացաւ և այս անգամ ոչ միայն 20,000 Ֆրանք կը պահանջէր, այլ և դատավճռին հրատարակիլը Փարիզի 2 լրագիրներ մէջ, Լոնտոնի 1 լրագրի մէջ և Մարսէյլի 1 լրագրի մէջ որոնք ինք Պ. Մալըոմ պիտի բնարէ և Ապրմենիահ տրատօնատէրն ու խմբագիրը պէտք է վճարեն հրատարակութեան ծախքերն, ևլն. (1)։

Ուստի Պր. Ճէյմս Մալըոլմին Ապրմենիահ դէմ բացած դատին համար, յուլիս 19ին դարձեալ նոյն դատարանին առջեւ ներկայացան Ապրմենիահ տրատօնատէր Պ. Ճէյմս Անֆանթէն և խմբագրապետ Մըկրտիչ Փորթուգալեան։ Դատարանը չատ գրաղուած լինելով չուզեց նոյն օր լսել այս դատ. բայց գործը չուտ վերջացնելու համար թէ՛ Ապրմենիահի տրատօնատէրին և թէ՛ իր հակառակորդի փաստաբանին տրած թախանձանքներին վրայ, դատարանը մտիկ տրաւ այս դատին ½ ժամի չափ և հետեւեալ վճիռն արձակեց.

Ապրմենիահի 1889ի դեկտ. 25ի թիւին մէջ հրատարակուած յօդուածը՝ 1881 յուլիս 29ին հրատարակուած լրագրական օրէնքի 29րդ և 32րդ յօդուածներին համեմատ անուանարկիչ լինելով, Ճէյմս Անֆանթէնն և Մկրտիչ Փորթուգալեան 16ական ֆրանգ տուգանքի, դատարանական ծախքը վճարելու և այս վճիռ Ապրմենիահի մէջ հրատարակելու կը դատապարտուին։

Որովհետեւ դատարանը մեղմացուցիչ հանգամանքներ (յօդուածին թէական ուժով և ազգային նախանձախնդրութեան ոգւով գրուած լինելն) նկատի առնելով, ամենաթեթեւ մի պատիժ վճռեց, Պր. Անֆանթէն համաձայնեցաւ այդ վճռի, վճարեց 16 Ֆր.ի տուգանքը և դատարանի ծախքը. հետեւապէս դատավճիռն որ վերև հրատարակուած է, իրեն կը վերաբերի, իսկ Մ. Փորթուգալեան, 20,000 Ֆրանգի դումարը 16 Ֆրանգի իջած տեսնելով հանգերձ, բողոքեց այդ դատավճռի դէմ դիմելով վերաքննիչ դատարանին որ կը գտնուի Էքս քաղաքին մէջ։ Հետեւաբար Մ. Փորթուգալեան ազատ է դեռ վերադրեալ դատավճռին ենթարկուած համարուելէ և 16 Ֆրանգ տուգանքի խնդիրը առկախ կը մնայ. Իր դէմ բացուած դատը պիտի վերաքննուի Էքսի դատարանին առջեւ 1890 Նոյեմբեր 7ի ուրբաթ օր։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՑ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

1878ին Պէրլինի դնացած Հայ պատուիրակութեան պատկերը՝ դեղեցիկ թղթի վրայ առնուած և պատուիրակներուն անուններն Հայերէն և Ֆրանսերէն տառերով միանգամայն տպագրուած, կը ծախուի Ապրմենիահ խմբագրատունը։ Գինն է 1 Ֆրանգ, փոստի ծախքն խմբագրատունէն վճարուելով։

ՏԵՒԱՐՔ ՄՕՐՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՔ

426 Մէյն, Փլիզնեք փողոցի անկիւնը ՈՒՍԹԸՐ (Worcester Mass. U. S. America)

Սոյն դրամատան դիմաց Հայեր՝ Ս. Պօղոսի և Քարբերդի մէջ անգղիական և դպղիական ոսկիով վճարելի փոխանակագիր կրնան ստանալ յոյժ չահաւոր պայմաններով։

Փորձեցէք և գոհ պիտի ըլլաք։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.